

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
доц. Мельніков Ю. О.

“30” серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

Медіакультура

Спеціальність 035 Філологія.

Освітньо-професійна програма Філологія

Спеціалізація 035.01 Українська мова і література. Додаткова спеціалізація:
Медіакомунікації.

Спеціалізація 035.03 Слов'янські мови та літератури (російська). Додаткова
спеціалізація: Медіакомунікації.

Факультет філології та соціальних комунікацій

Бердянськ, 2019

Робоча програма **Медіакультура** для здобувачів вищої освіти спеціальності 035 Філологія. Спеціалізація 035.01 Українська мова і література. Додаткова спеціалізація: Медіакомунікації; спеціальності 035 Філологія. Спеціалізація 035.03 Слов'янські мови та літератури (російська). Додаткова спеціалізація: Медіакомунікації.

Освітньої програми Філологія

Розробники: канд. філол. наук, доцент Костромицький Р.І.

Робочу програму погоджено проектною групою освітньо-професійної програми «Журналістика» та схвалено на засіданні кафедри соціальних комунікацій

від "30" серпня 2019 року (протокол № 2)

Завідувач кафедри соціальних комунікацій _____ (Мельнікова Ю. О.)

(підпис)

Гарант освітньої програми _____ (Харлан О.Д.)

(підпис)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Додаткова спеціалізація	
Змістових модулів – 6	Спеціальність 035 Філологія Спеціалізація: 035.01 Українська мова та література 035.03 Слов'янські мови та літератури (російська)	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
	2-й	2-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь: магістр	Лекції	
		12 год.	2 год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	2 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
66 год.	86 год.		
Індивідуальні завдання:			
-			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 26% / 74%

для заочної форми навчання – 6%/94%

© БДПУ, 2019 рік

© Костромицький Р.І., 2019 рік

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання курсу «Медіакультура» є підготовка студентської молоді до життя в сучасних інформаційних умовах на основі медіакультури, розвиток навичок розуміння та усвідомлення наслідків впливу різних видів медіа на психіку особистості та суспільства в цілому.

Завдання курсу:

- вироблення навичок розпізнавання маніпулятивної медіа інформації;
- здатність аналізувати і критично сприймати медіатексти;
- формування практичних навичок використання загальноосвітніх медіа продуктів в професійній діяльності педагогічних і науково-педагогічних працівників, формування у студентської молоді полікультурної карти світу;
- визначення сутності медіакомпетентності;
- розкриття дидактичних, психолого-педагогічних і методичних аспектів застосування медіа в навчанні і вихованні;
- вивчення впливу різних медіазасобів на навчання і виховання молоді, можливих наслідків їх негативного впливу.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетентності*	Результати навчання
1.	Загальні	ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПР 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного вдосконалення.
2.	Фахові	СК 4. Здатність здійснювати науковий синтез і структурування мовного/мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.	ПР 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально- особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

		СК 11. Здатність готувати (писати та редагувати) журналістські матеріали для ЗМК в різних жанрах: відображати дійсність способом інформування, тлумачення, коментування, інтерпретації фактів з урахуванням особливостей, технологічних вимог та аудиторії кожного виду ЗМК.	ПР 14. Створювати, аналізувати та редагувати тексти різних стилів та жанрів.
--	--	--	--

2. Зміст навчальної програми МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1. Зміст і основні завдання медіакультури Тема 1. Вступ. Медіакультура та медіаосвіта.

Особливості існування людини в середовищі сучасних інформаційно-комунікаційних засобів. Складники культури пошуку, збирання, виробництва і передавання інформації. Медіакультура як культура сприймання інформації соціальними групами та соціумом загалом. Медіакультура (на особистісному рівні) як здатність людини ефективно та безпечно взаємодіяти з мас-медіа, адекватно поводитися в інформаційному середовищі.

Тема 2. Суперечності сучасної медійної культури.

Інформаційна криза сучасності. Типи споживачів медіапродукту. Рівні медіакультури особистості: медіаобізнаність, медіаграмотність, медіакомпетентність. Медіакультура в системі цінностей сучасного суспільства.

Тема 3. Методика аналізу медіатекстів.

Медіатекст як ключове поняття медіакультури. Загальна характеристика медіатекстів: мова, типи й різновиди, жанрова специфіка тощо. Функціонально-сміслові типи викладу: опис, розповідь, міркування, інструктування та ін. Автор медіатексту (соціальний, колективний, індивідуальний).

Комунікаційний процес у сфері медіа. Складники процесу обміну інформацією (відправник, повідомлення, канал, отримувач, зворотній зв'язок) та етапи комунікації (зародження ідеї, кодування та вибір каналу, передавання інформації, декодування). Ключові поняття аналізу медіатекстів: агентство, категорія, технологія, мова, аудиторія, репрезентація.

Види аналізу медіатекстів: контент-аналіз, структурний, сюжетний,

автобіографічний, іконографічний, семіотичний, ідентифікаційний, ідеологічний, філософський, естетичний, етичний, мотиваційний, культивацийний, герменевтичний, аналіз медійних стереотипів, персонажів медіатекстів тощо.

Тема 4. Вплив мас-медіа на формування медіакультури. Споживання інформації – основа інформаційного потенціалу особистості. Інформаційне середовище як фактор соціалізації особистості. Особистість у масовій комунікації. Фрейдівська структура особистості у взаємодії з медіа.

Змістовий модуль 2. Історія та теорія медіасфери

Тема 5. Основи інформаційного суспільства.

Теорія інформаційного суспільства. Критика інформаційного суспільства. Дослідження Інтернету. Пошук способів захисту дитини. Інформаційні процеси в Україні.

Тема 6. Поняття про сферу мас-медіа.

Типологія ЗМК. Види масової комунікації за сферами, метою та завданнями комунікації: журналістика, реклама, PR-комунікації, агітація, пропаганда, кінематограф, відео та музичні звукозаписи, комп'ютерні ігри. Різновиди медіа за матеріальними носіями: преса (друковані ЗМК – газети, журнали), радіо, телебачення, інтернет. Функції мас-медіа.

Історія формування медіасфери. Три стадії (“хвилі”) розвитку людства: аграрна, індустріальна, постіндустріальна (Е. Тоффлер). Формування структур інформаційного суспільства. Знання як основний фактор “революції влади” та побудови цілісної гуманної цивілізації.

Професійні стандарти в мас-медіа. Міжнародні принципи професійної етики журналіста. Порушення стандартів та маніпулювання масовою свідомістю. Захист аудиторії ЗМІ.

Феномен громадянської журналістики в цифровому комунікаційному середовищі. Громадянська журналістика як діяльність громадян, що беруть активну участь у процесі збирання, аналізу та поширення новин та інформації, не маючи при цьому професійної журналістської підготовки. Ознаки громадянської журналістики: оперативність, зв'язок з аудиторією, незалежність, довіра й достовірність. Тенденція демократизації мас-медійної сфери.

Тема 7. Комунікаційний процес у сфері медіа.

Складники процесу обміну інформацією (відправник, повідомлення, канал, отримувач, зворотній зв'язок) та етапи комунікації (зародження ідеї, кодування та вибір каналу, передавання інформації, декодування). Ключові поняття аналізу медіатекстів: агентство, категорія, технологія, мова, аудиторія, репрезентація.

МОДУЛЬ 2.

Змістовий модуль 3. Вплив медіа на розвиток особистості

Тема 8. Медіакультура як основна вимога до особистості.

Медіакультура суспільства та особистості: визначення понять. Складові інформаційної культури. Поняття медіакультури. Суперечності сучасної медіакультури. Складові медіа культури.

Тема 9. Зарубіжний досвід впровадження медіаосвіти.

Світовий досвід становлення медіаосвіти в першій половині ХХ ст. (Канада, США, Австралія, Великобританія, Франція, Німеччина, Росія та ін.). Розвиток медіаосвіти в провідних країнах заходу в 1960-х рр. Впровадження медіаосвіти як частина освітньої політики та як “частина основних прав громадян на свободу висловлювання і права на інформацію, як один із вагомих інструментів підтримки демократії”. Ключові етапи розвитку медіаосвіти за кордоном у 1970 - 1990-х рр.

Уведення медіаосвіти до національних навчальних планів, до системи додаткової, неформальної та освіти впродовж життя (Рекомендації ЮНЕСКО / Освіта для медіа в цифрову еру. - Відень, 1999). Ініціативи Європейської Комісії з медіаграмотності. Комюніке з медіаграмотності (2007 р.).

Характеристика найбільш відомих концепцій зарубіжної медіаосвіти. Практичний досвід реалізації медіаосвітніх програм в Австрії, Великій Британії, Канаді, Німеччині, Росії, США, Фінляндії, Франції, країнах Східної Європи та ін.

Тема 10. Медіаосвіта в сучасній Україні.

Основні етапи розвитку медіаосвіти в Україні (відповідно до Концепції впровадження медіаосвіти в Україні). Умови реалізації медіаосвіти в сучасній Україні.

Пріоритетні напрями розвитку ефективної системи медіаосвіти в Україні. Створення системи шкільної медіаосвіти. Розроблення стандартів фахової підготовки медіапедagogів і медіапсихологів для системи освіти. Активізація співпраці вищих навчальних закладів, які готують фахівців для медіавиробництва і сфери мистецтва, з Національною академією наук України, Національною академією педагогічних наук України та Національною академією мистецтв України. Проведення міждисциплінарних досліджень з проблем медіаосвіти. Організація за участю громадських об'єднань і медіавиробників різних форм позашкільної освіти. Налагодження повноцінного суспільного діалогу з метою оптимізації медіаосвітньої діяльності медіа, підвищення психологічної та педагогічної компетентності працівників молодіжних редакцій різних ЗМІ, поліпшення якості дитячих та молодіжних програм.

Аналіз вітчизняного досвіду впровадження медіаосвіти: здобутки, проблеми, перспективи. Кількісні та якісні показники результатів експерименту з впровадження медіаосвіти і медіаграмотності в загальноосвітніх школах України.

Змістовий модуль 4. Форми та технології медіаосвіти

Тема 11. Вплив медіа на розвиток особистості.

Медіасоціалізація як процес розвитку особистості, засвоєння структури та законів існування суспільства, який відбувається під впливом медіа (кіно, телебачення, інтернету й інших засобів). Традиційний шлях соціалізації та зміна її механізмів під впливом медіа. Потреба підвищення рівня медіапсихологічної компетентності батьків, відповідальних за створення умов для всебічного розвитку й психологічного благополуччя дитини.

Особливості медійного впливу на аудиторію різного віку. Позитивний медійний вплив. Медіа як ресурс розвитку особистості. Вплив медіа на інтелектуальний, емоційний, вольовий розвиток. Балансоване розуміння ризиків і

ресурсів медіа. Медіапрактики. Стратегії використання медіаресурсів споживачем. Інтелектуальні навички, необхідні для ефективної взаємодії з інформаційним простором.

Проблема медіазалежності. Вплив на стосунки споживача медіаінформації. Парасоціальне спілкування. Проблема медіанасильства та зростання агресії. Кібербулінг як новітня форма агресії з використанням інформаційно-комунікаційних засобів: мобільних телефонів, електронної пошти, соціальних мереж тощо. Типи кібербулінгу. Принципи протистояння кібербулінгу та формування медіаімунітету особистості.

Тема 12. Форми медіаосвіти.

Форми медіаосвіти у зв'язку з її здійсненням в усіх складниках системи безперервної освіти в Україні.

Медіаосвіта дошкільна. Принципова інтегрованість і спрямованість на збалансований естетичний та інтелектуальний розвиток особистості дитини, забезпечення захисту від агресивного медіасередовища, вироблення вміння орієнтуватись, обирати і використовувати адаптовану відповідно до вікових норм медіапродукцію.

Медіаосвіта шкільна. Інтегрована медіаосвіта, спеціальні навчальні курси, факультативи, гурткова, студійна та інші форми позакласної роботи. Спрямованість переважно на формування критичного мислення, комунікаційної медіакомпетентності.

Медіаосвіта позашкільна. Розвиток способів творчого самовираження особистості. Діяльність центрів дитячої творчості, громадських організацій, спільнот на волонтерських і комерційних засадах. Сімейна медіаосвіта. Використання в межах психотерапевтичної та психолого-консультаційної допомоги.

Медіаосвіта у вищій школі. Підготовка фахівців для мас-медіа, а також медіапедагогів та медіапсихологів. Медіаосвітні складники в навчальних програмах циклу професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки з інших спеціальностей.

Батьківська медіаосвіта. Забезпечення ефективності медіаосвіти сім'ї як провідного чинника і соціального середовища ранньої соціалізації дитини. Батьківська медіаосвіта як частина цілісної системи медіаосвіти, зокрема складник психологічного блоку підготовки фахівців у вищій школі, діяльності громадських шкіл свідомого батьківства, центрів у роботі із сім'ями тощо.

Медіаосвіта дорослих. Форма безперервної освіти, заснована на використанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій і новітніх медіа. Вирівнювання досвіду поколінь (зокрема старшого покоління, соціалізація якого відбувалася в умовах іншої системи мас-медіа), постійний особистісний розвиток людини та підвищення кваліфікації.

Медіаосвіта засобами медіа. Провідна форма стихійної медіаосвіти дітей і дорослих. Ознаки цілеспрямованості та конструктивності в ній. Навчальні, інформаційно-аналітичні, інформаційно-розважальні програми та медіапроекти. Потреба підвищення якості освітньої медіапродукції. Залучення до виробництва та експертизи якості медіапродукту фахових медіапедагогів і медіапсихологів.

Тема 13. Медіаосвітні технології.

Медіадидактика, її категорії та принципи. Медіаосвітні технології як нова

освітня парадигма в реалізації навчальної діяльності вищої школи. Класифікація медіаосвітніх технологій. Основні функції, зміст та напрямки застосування (навчально-виховний процес, наукова діяльність, самоосвіта, підвищення кваліфікації тощо).

Організаційні форми навчання за посередництвом та на матеріалі медіа. Критерії вибору медіаосвітніх технологій. Педагогічні умови їх впровадження в підготовці майбутніх фахівців. Медіаосвітні технології як засіб розвитку медіакультури особистості. Технології формування критичного мислення.

Методи медіаосвіти. За джерелами отримуваних знань: словесні (лекція, розповідь, бесіда, дискусія); наочні (ілюстрації та демонстрування медіатекстів); практичні (виконання різного роду завдань практичного характеру на матеріалі медіа). За рівнем пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративні (повідомлення педагогом певної інформації про медіа, сприймання та засвоєння цієї інформації аудиторією); проблемні (проблемний аналіз певних ситуацій або медіатексту з метою розвитку критичного мислення); дослідницькі (організація дослідницької діяльності учнів). Методи проблемного аналізу медіатекстів та функціонування медіа в соціумі. Методика проведення занять з медіаосвіти.

Технології проведення творчих медіаосвітніх занять з використанням евристичних, ігрових форм і технічних засобів: "літературно-імітаційні" - підготовка фахових творчих матеріалів; "театралізовано-ситуативні" - створення аудіовізуальних медіатекстів; "зображально-імітаційні" - створення візуальних продуктів.

Ефекти у сфері ЗМК: ефект гуртування, довіри, переконання, ореолу, самодостатності у схваленні рішень, культивуванні, праймінгу, "наклеювання ярликів" та "мови ворожнечі", бумеранга, десенсибілізації, заколисувачий ефект. Міфотворення як результат масової комунікації.

Теорії масової комунікації: теорія Г. Лассвелла, теорія двоступеневого впливу, дифузії інновацій, селективного впливу, культивуванні, авторитарна і лібертаріанська теорії, теорія соціальної відповідальності, теорія демократичної участі, теорія "порядок денний" і теорія "спіраль мовчання", соціально-когнітивна теорія і теорія соціального навчання А. Бандури, теорія самореференції медіа Н. Лумана та інші. Метафори медіації Д. Макквейла.

Основні теорії медіаосвіти: "ін'єкційна" ("захисна", "протекціоністська", "прищеплювальна"), теорія медіаосвіти як джерела задоволення потреб аудиторії, ідеологічна, семіотична, культурологічна, "практична", теорія медіаосвіти як формування "критичного мислення", естетична (художня), соціокультурна теорія медіаосвіти, теологічна (релігійна), екологічна теорія.

Моделі медіаосвіти: освітньо-інформаційні (вивчення мови медіа); виховально-етичні (моральна, релігійна, філософська проблематика медіаматеріалів); практично-утилітарні (практичне вивчення способів використання медіаресурсів); естетичні (розвиток художнього смаку, аналіз творів медіакультури); моделі розвивального навчання (розвиток сприйняття, уяви, критичного мислення щодо медіатекстів різних типів).

МОДУЛЬ 3.

Змістовий модуль 5 .Медіасоціалізація та медіаторчість

Тема 14. Соціалізація особистості у світі екранних медіа.

Екранна оповідь і повсякденність. Зміни в дитячому і молодіжному середовищі. Психологічні особливості сприйняття аудіовізуального ряду. Аналіз анімаційного формату. Вплив телебачення на повсякденність.

Тема 15. Медіаторчість.

Медіасоціалізація як процес розвитку особистості, засвоєння структури та законів існування суспільства, який відбувається під впливом медіа (кіно, телебачення, інтернету й інших засобів). Традиційний шлях соціалізації та зміна її механізмів під впливом медіа. Потреба підвищення рівня медіапсихологічної компетентності батьків, відповідальних за створення умов для всебічного розвитку й психологічного благополуччя дитини.

Тема 16. Проблема медіазалежності.

Особливості медійного впливу на аудиторію різного віку. Позитивний медійний вплив. Медіа як ресурс розвитку особистості. Вплив медіа на інтелектуальний, емоційний, вольовий розвиток. Балансоване розуміння ризиків і ресурсів медіа. Медіапрактики. Стратегії використання медіаресурсів споживачем.

Тема 17. Медіаторчість як форма самовираження.

Медіаторчість як форма реалізації особистості, спрямована на створення технічних, інформаційних, комунікаційних медіапродуктів. Культурні, соціальні, психологічні аспекти медіаторчості. Сучасне мистецтво, література, субкультура, контркультура молоді в контексті медіаосвіти. Медіакультура та медіамистецтво. Напрями сучасного медіа-арту.

Змістовий модуль 6. Робота над критичним сприйняттям медіа

Тема 18. Протистояння маніпулятивним технологіям.

Суб'єктивні та об'єктивні причини викривлення картини дійсності в інформаційному просторі. Маніпуляційні технології. Прийоми маніпуляційного впливу. Спіраль мовчання. Наративи. Фрейми. Механізми масовокомунікаційного впливу: масове наслідування, зараження, навіювання. Масовокомунікаційна маніпуляція та захисні механізми рефлексивної свідомості.

Тема 19. Візуальний аспект медіакультури – відео культура.

Візуальний формат медіа. Історичний аспект відеокультури: від простого до складного. Телебачення як основа сучасної відеокультури. Відеокультура й візуальна культура. Відеокультура як різновид медіальної комунікації. Відеосприймання та критичне мислення.

Тема 20. Боротьба з масовокомунікаційними впливами.

Медіатехнології. Інформаційно-психологічний вплив ЗМК. Прийоми підсилення/послаблення, повторення, нюансу, часткового збігу, конкретизації, акцентування, контрасту. Реклама як інструмент маніпуляції. Прийоми впливу на сферу підсвідомого.

Підвищення рівня освіти і культури людини, формування навичок критичного мислення, естетичних смаків, життєвих цінностей та пріоритетів. Способи протидії маніпуляціям. Правила безпечної та ефективної взаємодії людини з медіа.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма					Заочна форма						
	усь ого	у тому числі				усь го	у тому числі					
л		п	ла б	ін д	с.р		л	п	ла б	ін д	с.р	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1. Зміст і основні завдання медіакультури												
Тема 1. Вступ. Медіакультура та медіаосвіта	8					8	8					8
Тема 2. Суперечності сучасної медійної культури.	8					8	8					8
Тема3. Методика аналізу медіатекстів	2		2				2					2
Тема 4. Вплив мас-медіа на формування медіакультури	2	2					2	2				
Разом за змістовим модулем 1	20	2	2			16	20	2				18
Змістовий модуль2. Історія та теорія медіасфери												
Тема 5. Основи інформаційного суспільства	2	2					2					2
Тема 6. Поняття про сферу мас-медіа	2		2									
Тема 7. Комунікаційний процес у сфері медіа	6					6	8					8
Разом за змістовим модулем 2	10	2	2			6	10					10
Разом за модулем 1	30	4	4			22	30	2				28
Модуль 2.												
Змістовий модуль 3. Вплив медіа на розвиток особистості												
Тема 8. Медіакультура як основна вимога до особистості	4	4					2					2
Тема 9. Зарубіжний досвід дослідження медіа культури	2		2				2					2
Тема 10. Медіаосвіта в	8					8	10					10

9. Методи контролю

Питання до самоконтролю, залік.

Поточне тестування																				Сума			
ЗМ1				ЗМ2				ЗМ3				ЗМ4				ЗМ5					ЗМ6		
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10	T.11	T.12	T.13	T.14	T.15	T.16	T.17	T.18	T.19	T.20				
4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	8	4	8	8	8	4	4	4	4	4	100			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
78-89	B	добре	
65-77	C	задовільно	
58-64	D		
50-57	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

Базова

- Журналістський фах: газетно-журнальне виробництво: навчальний посібник. – 2-ге вид., перероб. і допов. / Т. О. Приступенко, Р. В. Радчик, М. К. Василенко та ін.; за ред. В. В. Різуна. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2013. – 352 с.
- Іванов В., Волошенюк О., Кульчинська Л. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд. – К.: АУП, ЦВП, 2014. – 58 с.
- Конспект уроків з основ медіаграмотності учнів загальноосвітніх шкіл. Мокрогуз О. П., Волошенюк О. В. та інші; за науковою редакцією Іванова В. Ф. – К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2014. – 132 с.
- Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна. – К.: Центр вільної преси, 2015. – 352 с.
- Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник для студентів педагогічних

коледжів / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна. – Київ: Центр Вільної Преси, 2014. – 431 с.

6. Михайлин І. Л. Історія української журналістики. Період становлення: від журналістики в Україні до української журналістики. Підручник для вищої школи. – Харків: Прапор, 2005. – 345 с.

7. Назаренко Г. І. Інформаційні жанри журналістики: Навчальний посібник. Частина 1 – К.: НАУ, – 2014. – 32 с.

8. Практична медіаосвіта: авторські уроки. Збірка / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна та В. В. Лігостанського. – К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2013. – 447 с.

9. Риторические основы журналистики. Работа над жанрами газеты: [учебное пособие З.С. Смелкова, Л.В. Ассиурова, М.Р. Савова, О.А. Сальникова]. – [3-е изд.]. – М.: Флинта: Наука, 2016. – 320 с.

10. Серажим К. С. Текстознавство: навчально-методичний посібник / К. С. Серажим. – К.: ПАЛИВОДА А. В, 2012. – 188 с.

11. Словник журналіста: терміни, мас-медіа, постаті / За ред. Ю.М. Бідзілі. – Ужгород: ВАТ «Видавництво «Закарпаття», 2014. – 224 с.

12. Формування медіаграмотності педагогів: Навчально-методичний посібник. Покроєва Л. Д., Акименко О. С., Алфьорова З. І., Дегтярьова Г. А., Казакова Т. В., Косенко В. В., Нурсєва Т. К., Старкова Г. В.; за загал. редакцією Л. Д. Покроєвої. – Харків: Харківська ака-демія неперервної освіти, 2014. – 236 с.

13. Шейбе С., Рогоу Ф. Медіаграмотність: підручник для вчителя/ Сінді Шейбе, Фейс Рогоу/ Перекл. з англ. С. Дьома; за загал. ред. В. Ф. Іванова, О. В. Волошенюк. – К.: Центр вільної преси, Академія української преси, 2014. – 319 с.

Допоміжна

1. Дудко О.С. Вступ до журналістики: світ. та вітчизн. практика: навчальний посіб. / О.С. Дудко. – К., 2009. – 194 с.

2. Дуцик Д. Валерій Іванов: Завдання медіапедагогів - навчити дітей відрізняти якісну медіапродукцію від неякісної / Д. Дуцик // MediaSapiens. - 19 квітня 2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/valeriy_ivanov_zavdannya_mediapedagogiv_navchiti_ditey_vidriznyati_yakisnu_mediaproduktsiyu_vid_neyakisnoi/

3. Журналістське розслідування / 3-тє вид., оновлене та доповнене, фінансується Міністерствами закордонних справ Республіки Франція та Королівства Нідерланди, адаптація і упорядкування А. Лазарева, Ю. Сабрі та ін. – К.: Інститут масової інформації, 2006. – 128 с.

4. Закон України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів», «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні». За станом на 1 грудня 2006 р. / Верховна рада України: Офіц. Вид. – К.: Парламентське вид-во, 2006. – 40 с.

5. Здоровєга В.Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. – 3-є вид., перероб. і допов. – Львів: ПАІС, 2008. – 276 с.

6. Концепція впровадження медіа-освіти в Україні / Інститут соціальної та політичної психології НАПН України. *Схвалено постановою Президії Національної*

академії педагогічних наук України 20 травня 2010 року, протокол № 1-7/6-150. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ispp.org.ua/news/44.htm>

7. Медіакритика : Щоквартальний дайджест електронного журналу. - Львів : Інститут екології масової інформації, 2013. - Ч. 19-20. - 120 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://ukdocz.com/doc/1308/mediakrvtvka_19-20

8. Недопитанський М. І., Карась М. А., Ільченко В. І. Уроки з журналістської практики. Практичний посібник. - К.: Україна молода, 2010. - 120 с.

9. Олешко В.Ф. Журналистика как творчество : учебное пособие. - М.: РИП-холдинг, 2003. - 222 с.

10. Онкович Г. В. Медіаосвіта в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку / Г. В. Онкович // Нові технології навчання. - № 62: Матер. другого Міжнародного семінару "Навчально-виховне середовище та моральність у XXI столітті" / Ін-т інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки. - Київ - Вінниця, 2010. - С. 89-92. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://rushkolnik.ru/docs/171/index-2458971.html>

11. Публіцистика. Масова комунікація : Медіа-енциклопедія / За ред. В.Ф. Іванова. - К.: Академія Української преси, Центр вільної преси, 2007. - 780 с.

12. Рекомендаційний список літератури на тему: Медіаосвіта як засіб формування медіа культури сучасної молоді / Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. Наукова бібліотека. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=76&Itemid=155

13. Сайт Media Education // <http://www.mediaeducation.co.uk>

14. Сайт Mediakritika.bv // <http://mediakritika.bv>

15. Сайт MediaSapiens // <http://osvita.mediasapiens.ua/>

16. Сайт MyMedia // <http://mvmedia.org.ua>

17. Сайт Академія Української Преси // <http://www.aup.com.ua>

18. Сайт газети День // <http://www.dav.kiev.ua/uk>

19. Сайт газети Українська правда // <http://www.pravda.com.ua>

20. Сайт МедіаКритика // <http://www.mediakrvtvka.info>

21. Сайт Південноукраїнський центр медіаграмотності // <http://medialiteracy.zp.ua>

22. Сайт ТелеКритика // <http://www.telekritika.ua/>

23. Серажим К. С. Текстознавство : підручник / К.С. Серажим. - К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. - 527 с.

24. Тертычный А.А. Жанры периодической печати : учебное пособие. - М.: Аспект Пресс, 2000. - Режим доступу до книги : <http://www.eartist.narod.ru/text2/01.htm>

25. Техніка інтерв'ю : збірник навчальних матеріалів / 2-ге вид., фінансоване програмою СОСОР Міністерства закордонних справ Франції, адаптація і упорядкування Інститут масової інформації. - К.: Інститут масової інформації, 2003. - 120 с.

26. Техніка репортажу : збірник навчальних матеріалів. / 2-ге вид., фінансоване програмою СОСОР Міністерства закордонних справ Франції, адаптація і упорядкування Інститут масової інформації. - К.: Інститут масової інформації, 2003. - 64 с.

27. Федоров А. В. Медиакомпетентность личности: от терминологии к показателям / А. В. Федоров. [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://psyfactor.org/lib/fedorov14.htm>

28. Федоров А. В. Развитие медиакомпетентности и критического мышления студентов педагогического вуза / А. В. Федоров. [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://psyfactor.org/lib/fedorov13.htm>

29. Федоров А. В. Развитие теоретических концепций в украинском медиаобразовании на современном этапе (1992-2012) / А. В. Федоров // Дистанционное и виртуальное обучение. - 2012. - № 10. - С.8-16.

30. Федоров А. В. Украинское медиаобразование сегодня / А. В. Федоров // Magister Dixit : научно-педагогический журнал Восточной Сибири. - 2012. - Июнь. - № 2 (06). - С. 14-16.

31. Хітрова Т. В. Репортерська праця : Навчально-методичний посібник для студентів 7.030201 – Журналістика. – Запоріжжя : КПУ, 2008. – С. 54–67.

32. Цвик В. Л. Введение в журналистику : учебное пособие / В.Л. Цвик. – МНЭПУ, 2000. – 77 с.

33. Шишкин Н. Э. Введение в теорию журналистики. Учебно-методический комплекс для студентов заочной формы обучения. – Тюмень: Изд-во Тюменского Гос. ун-та, 2004. – 134 с.